

Sint-Oedenrode

gemeente

Aan
Stichting Cuypersgenootschap
t.a.v. de heer L.W. Dubbelaar
Postbus 575
6800 AN Arnhem

Team	RO		
Bijlagen	2		
Uw nummer			
Uw brief van	04-01-2013		
Ons nummer	108347	Sint-Oedenrode	04-01-2016
Onderwerp	De Goede Herderkerk aangewezen als gemeenlijk monument	Verzonden	- 4 JAN 2016

Geachte heer Dubbelaar,

In bovengenoemde brief heeft uw stichting verzocht om de Goede Herderkerk aan het Mgr. Bekkersplein 1 in Sint-Oedenrode aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument.

Besluit

Op 15 december jl. hebben wij besloten het ensemble De Goede Herder aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument. Na afweging van alle betrokken belangen hebben wij besloten dat het met de aanwijzing te dienen belang van het behoud van het ensemble prevaleert boven het belang van de Parochie Heilige Oda om de aanwijzing achterwege te laten.

Ons besluit met daarbij de redengevende omschrijving treft u bijgevoegd aan.

Publicatie

Het besluit publiceren wij in het weekblad " Mooi Rooi en ook op de gemeentelijke website onder het tab actueel, bekendmakingen .

Rechtsmiddelen

Tegen het besluit kan binnen zes weken na verzenddatum van het besluit bezwaar worden aangetekend bij burgemeester en wethouders. De beschikking treedt in werking nadat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken. Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van het besluit niet. Hebben u of derde belanghebbenden er veel belang bij dat dit besluit niet in werking treedt, dan kan een voorlopige voorziening bij de Rechtbank in 's-Hertogenbosch worden gevraagd.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de bezwaarclausule zoals deze aan het besluit is toegevoegd.

Sint-Oedenrode

gemeente

Verdere informatie

Indien u naar aanleiding van deze brief of ons besluit nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende, bereikbaar via het telefoonnummer 0413- 481 338 of met de heer C. Kerstholt, bereikbaar via het telefoonnummer 0413-481 331.

Hoogachtend,

Namens burgemeester en wethouders van Sint-Oedenrode,

Mevrouw mr. C.L.J.H.M van Baar

Team RO

Sint-Oedenrode

gemeente

Besluit tot aanwijzing gemeentelijk monument

Burgemeester en wethouders van de gemeente Sint-Oedenrode,

overwegende:

- dat naast de door het rijk aangewezen en op grond van de Monumentenwet beschermde rijksmonumenten, er in de gemeente ook cultuurhistorisch waardevolle gebouwen of bouwwerken zijn gelegen, die weliswaar niet van rijksbelang zijn, maar wel belangrijk zijn voor onze gemeenschap. Ze zijn belangrijk om hun cultuurhistorische waarden, architectonische of bouwhistorische waarde, waarde als deel van een groter geheel, de gaafheid, herkenbaarheid of zeldzaamheid;
- dat voor het ensemble De Goede Herderkerk een redengevende omschrijving is vervaardigd, waarin naast een omschrijving van het object, tevens de waardering van het ensemble is meegenomen waaruit de motivatie voor selectie blijkt; de redengevende omschrijving dient in dit besluit te zijn herhaald en opgenomen;
- dat wij op grond van artikel 3 lid 1 van de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument kunnen aanwijzen als gemeentelijk monument;
- dat wij per brief van 4 januari 2013 van de Stichting Cuypersgenootschap het verzoek hebben ontvangen om de procedure tot aanwijzing van De Goede Herderkerk als gemeentelijk monument op te starten. In deze brief worden de historische en architectonische waarden van deze kerk beschreven;
- dat wij op grond van artikel 3 lid 4 van de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012 met betrekking tot een kerkelijk monument geen beslissing over aanwijzing tot gemeentelijk monument nemen dan na overleg met de eigenaar;
- dat de eigenaar, te weten de Rooms-Katholieke Parochie Heilige Oda in Sint-Oedenrode (het parochiebestuur) tijdens een op 5 februari 2013 gehouden overleg in kennis is gesteld van ons voornemen om het aanwijzingstraject tot gemeentelijk monument voor het ensemble De Goede Herderkerk te starten. Daarbij is de concept-redengevende omschrijving van het Monumentenhuis Brabant van 10 augustus 2012, de beschrijving van architectuurhistoricus dr. A.J.C van Leeuwen uit het boek "De 100 mooiste kerken in Noord-Brabant" en het verzoek van de Stichting Cuypersgenootschap overhandigd. Ook daarna hebben nog overleggen plaatsgevonden met het parochiebestuur, te weten op 12-08-2013, 18-03-2014 en 17-11-2014;
- dat wij op grond van artikel 3 lid 2 van de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012 alvorens te besluiten over de aanwijzing tot gemeentelijk monument advies aan de monumentencommissie dienen te vragen;
- dat het parochiebestuur 2 brieven d.d. 18 april 2013 aan ons heeft gezonden betreffende een "bezwaarschrift voornemen gemeentelijk monument" en een "principeverzoek herontwikkeling Mgr. Bekkersplein";
- dat mede naar aanleiding van bovengenoemde 2 brieven de gemeentelijke Monumentencommissie op 5 juni 2013 heeft geadviseerd om de procedure tot vaststellen van De Goede Herderkerk als gemeentelijk monument zo spoedig mogelijk op te starten. Onder verwijzing naar de bovengenoemde documenten beargumenteert deze commissie in haar advies dat De Goede Herderkerk grote cultuurhistorische waarde heeft, niet alleen van lokaal belang, maar naar haar overtuiging zelfs van nationaal belang. Eerder had deze commissie, na kennisname van de concept-redengevende omschrijving van het Monumentenhuis Brabant, ons geadviseerd om de kerk vanwege de bijzondere cultuurhistorische waarden bij de minister van OCW aan te bevelen voor de selectie van Rijksmonumenten wederopbouwperiode 1959-1965, evenals deze te selecteren voor de procedure aanwijzing gemeentelijke monumenten. Ook de provincie Noord-Brabant heeft de rijksdienst voor het

Cultureel Erfgoed verzocht om de kerk te selecteren als belangrijk object van de wederopbouwperiode. Nu deze verzoeken van rijkswege om budgettaire redenen niet waren gehonoreerd, achtte de Monumentencommissie het van groot belang dat zo spoedig mogelijk passende maatregelen werden getroffen tot bescherming van de kerk;

- dat bij brief van 11 juni 2013, verzonden 11 juni 2013, de eigenaar, te weten het parochiebestuur op de hoogte is gesteld van het voornemen tot aanwijzing van het ensemble De Goede Herderkerk aan het Mgr. Bekkersplein 1;
- dat op grond van artikel 4 van de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012 met ingang van de datum waarop de eigenaar van een monument de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument ontvangt tot het moment dat de aanwijzing en registratie als bedoeld in artikel 7 plaatsvindt, dan wel vaststaat dat het monument niet wordt geregistreerd, voorbescherming geldt. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot beschermd gemeentelijk monument niet mag worden afgebroken, gewijzigd, verplaatst, beschadigd of vernield;
- dat wij het parochiebestuur in de gelegenheid gesteld hebben zienswijzen naar voren te brengen;
- dat het parochiebestuur bij brief van 18 april 2013 een prematuur bezwaarschrift heeft ingediend, dat wij zullen behandelen als ingekomen zienswijze en bij brief van 2 juli 2013 een zienswijze op het voornemen tot aanwijzing heeft ingediend;
- de zienswijzen gericht op de wens om het ensemble De Goede Herderkerk niet aan te wijzen als gemeentelijk monument worden hieronder beknopt weergegeven maar zijn integraal beoordeeld en voorzien van een reactie:

Nr.	Zienswijze	Reactie
1.	Voor de kerk is in de nabije toekomst geen functie meer voor religieuze of kerkelijke doeleinden.	De kerk is in april 2014 aan de eredienst onttrokken. Dit vormt echter geen beletsel voor aanwijzing van de kerk als gemeentelijk monument.
2.	De onderhoudskosten zijn al vrij hoog en deze zullen alleen maar stijgen om het gebouw in goede staat te houden.	De eigenaar is wettelijk verplicht (artikel 1a Woningwet) tot het uitvoeren van onderhoud dat voor de instandhouding van het pand noodzakelijk is. Dit blijft ook het geval nu de kerk aan de eredienst is onttrokken. Een aanwijzing als gemeentelijk monument maakt dit niet anders. De gemeente kan het parochiebestuur echter niet verplichten om het ensemble in een goede staat te houden. Een eigenaar bepaalt dus zelf op welk moment welk onderhoud wordt verricht. Er hoeft dus niet intensiever onderhoud te worden gepleegd. Het is evenwel in het belang van de eigenaar om het pand in goede staat te houden en dat het onderhouden met de juiste materialen gebeurd. De gemeente kan na aanwijzing eisen stellen aan onderhouds- en restauratiewerkzaamheden aan het pand. Over het algemeen kan worden gesteld dat de kosten hierdoor niet hoger zullen zijn. Daar waar dat wel het geval is, zoals bij de bijzondere onderdelen van het object, zal de gemeente een bijdrage leveren in de instandhoudingskosten van deze onderdelen. Voor onderhoud en restauratie aan de bijzondere onderdelen van het object, die in de redengevende omschrijving zijn genoemd, kan de eigenaar, na aanwijzing, een subsidie van de gemeente ontvangen . Op basis van de Subsidieverordening gemeentelijke monumenten gemeente Sint-Oedenrode 2013 kan zelfs een eenmalige restauratiesubsidie worden verkregen . De gemeente draagt dus, afhankelijk van het beschikbare budget in meer of mindere mate, bij aan de instandhouding van deze bijzondere en meest monumentale

Sint-Oedenrode

gemeente

		onderdelen van het pand, waarvan de instandhouding hogere kosten met zich meebrengt.
3.	Aanwijzing als monument zal er hoogstwaarschijnlijk toe leiden dat de kosten zullen stijgen en er minder inkomsten tegenover staan.	Door het onttrekken van de kerk aan de eredienst zullen er minder inkomsten zijn voor de parochie; de keuze om dit te doen heeft te maken met het teruglopende kerkbezoek en het samenvoegen van de parochies Sint-Oedenrode en Son en Breugel. Dit is geen gevolg van (het voornemen tot) de aanwijzing als gemeentelijk monument. Uit jurisprudentie blijkt dat de aanwijzing geen directe financiële consequenties heeft. Dit kan wel het geval zijn wanneer een monumentenvergunning wordt geweigerd. Indien de belanghebbende ten gevolge van een weigering van een monumentenvergunning onevenredig schade lijdt kan een beroep worden gedaan op artikel 39 van de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012, waarin een schadevergoedingsregeling is opgenomen. Uit jurisprudentie blijkt dat stijgende kosten voor onderhoud en het onttrekken van de kerk aan de eredienst geen beletselen behoeven te zijn voor aanwijzing van de kerk als gemeentelijk monument. (ECLI:NL:RBSHE:2012:BW8702 15 juni 2012) Een waardevermindering van het pand als gevolg van de aanwijzing is niet aannemelijk gemaakt, aangezien deze vermeende waardevermindering niet is toegelicht aan de hand van bijvoorbeeld een deskundigen- of een taxatierapport. (ABRvS 18 maart 2009, nr. 200801344/1) Verder betekent de aanwijzing van het object als beschermd gemeentelijk monument niet dat wijzigingen ervan niet meer mogelijk zouden zijn. De Erfgoedverordening voorziet in artikel 10 immers in de mogelijkheid om een vergunning te verkrijgen voor afbraak, verstoring, verplaatsing of wijziging van een beschermd gemeentelijk monument. Artikel 12 van deze verordening bepaalt dat voor een beschermd kerkelijk monument geen beschikking wordt afgegeven volgens de bepalingen van artikel 10 dan nadat overeenstemming met de eigenaar is bereikt, indien en voor zover het een beschikking betreft, waarbij wezenlijke belangen van het belijden van de godsdienst of de levensovertuiging in het beschermde gemeentelijk monument in het geding zijn. (ABRvS, 18 maart 2009, nr. 200801344/1 en ABRvS 4 juli 2007, nr. 200700563/1)
4.	Er hebben zich in de afgelopen periode geen gegadigden gemeld of interesse getoond in het gebouw.	Inmiddels hebben zich meerdere gegadigden gemeld bij de gemeente en/of de parochie. Indien gegadigden zich hebben gemeld bij de gemeente dan zijn deze doorverwezen naar het parochiebestuur. Ten minste 2 van deze gegadigden hadden interesse in het ensemble, waarbij instandhouding van een overwegend deel van de waardes binnen het ensemble kon worden behouden. De onderhandelingen tussen parochiebestuur en een gegadigde met de idee de kerk om te vormen tot speel- en klimpaleis, welke ook mogelijk is binnen de geldende bestemming, zijn na een aantal maanden medio dit jaar afgebroken vanwege de hoogte van

		de vraagprijs c.q. het ontbreken van voldoende financiën bij initiatiefnemer/gegadigde. Deze onderhandelingen dienen mede in het licht te worden gezien van de wens van het parochiebestuur om de kerk niet te behouden maar een herontwikkeling op de locatie voor te staan. Terwijl het bij gestelde hoge onderhoudskosten en wellicht ook beheerkosten wellicht in de rede had gelegen om in te zetten op een snelle verkoop. Ook in oktober 2015 heeft zich nog een gegadigde voor (deel) aankoop van het ensemble gemeld welke de idee had voor een leershuis voor verstandelijk beperkten in combinatie met ouderenappartementen. Deze gegadigde gaf aan al met (een afvaardiging van) het parochiebestuur te hebben gesproken.
5.	De gemeente heeft zelf geen concrete ideeën over de toekomstige functie.	De gemeente heeft inderdaad geen concreet plan. Mede naar aanleiding van het principeverzoek van het parochiebestuur hebben wij op 11 juni 2013 al een principebereidheid voor een passende herbestemming uitgesproken. Sanering van de bestaande bebouwing wordt niet voorgestaan, wel verbreding van de toe laten functies, waarbij mogelijk ook nog een uitbreiding van de bebouwing kan behoren. Hierbij is onder meer overwogen dat functies als wonen, en bepaalde vormen van bedrijvigheid in de categorieën 1 en 2 van de zoneringslijst tot de mogelijkheden voor herbestemming behoren. Ook de Monumentencommissie heeft in haar vergadering van 7 juli 2015 gesteld dat het in principe voorstelbaar is dat in het kader van doorontwikkeling door de commissie meegedacht wordt, maar alleen als dit de kwaliteit ten goede komt, en waarbij voor wat betreft de beginseluitgangspunten duidelijke grenzen gesteld en bewaakt worden.
6.	De gemeente wil het gebouw niet zelf overnemen.	Dit klopt.
7.	De (her)gebruik- en verkoopmogelijkheden zullen aanzienlijk worden beperkt bij aanwijzing. Het is voor het parochiebestuur niet mogelijk om de kerk in stand te houden zonder een bredere vorm van herbestemmingsmogelijkheden. Zie hiertoe het principeverzoek herontwikkeling van 18 april 2013.	Artikel 2 van de Erfgoedverordening bepaalt dat bij de toepassing van de verordening rekening wordt gehouden met het gebruik van het monument. In de toelichting is te lezen dat het hier met name de constructie en de ligging van het object en de daaruit voortvloeiende gebruiksmogelijkheden voor de eigenaar/gebruiker betreft. Het draait dus niet om de publiekrechtelijke, planologische bestemming van het object zelf. In de belangenafweging rondom de aanwijzing tot gemeentelijk monument zijn naast het feitelijk gebruik als kerkgebouw en het ruimere toegestane sociale, maatschappelijke en educatieve gebruik inclusief openbare dienstverlening volgens het geldende bestemmingsplan ook de herbestemmingsmogelijkheden en beperkte herontwikkelingsmogelijkheden van de directe omgeving van de kerk meegenomen. Door het parochiebestuur is aan BRO opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar een mogelijke herbestemming. In dit onderzoek van 1 maart 2014 wordt vanuit 3

Sint-Oedenrode

gemeente

	richtingen naar mogelijke herbestemming gekeken: vanuit het gemeentelijk beleid, vanuit de functionele aspecten en vanuit architectonische en bouwkundige aspecten. Deze 3 aspecten zijn met elkaar gecombineerd en leveren een mogelijk toekomstbeeld voor het kerkgebouw. BRO concludeert in het onderzoek dat de woonfunctie als meest geschikte functie voor het gebouw naar voren komt. De woonfunctie heeft echter een belangrijk nadeel: voor wonen is licht nodig. De daglichttoetreding is bij wet geregeld en is aanzienlijk meer dan het licht dat nu beschikbaar is in het gebouw. De mate van daglichttoetreding is momenteel een integraal onderdeel van de architectuur. In de redengevende beschrijving wordt het schaarse licht in het interieur geprezen. Tegelijkertijd zijn de forse bakstenen gevels met kleine vensters, vlak onder het dakvlak een belangrijk kenmerk van de architectuur. Wanneer woningen in de bestaande bouwmassa gemaakt worden, dan zullen óf de gevels óf het dak in belangrijke mate geopend moeten worden om daglicht toe te laten treden. Verder zal met het realiseren van woningen de grote binnenruimte van de kerk worden opgedeeld in meerdere eenheden. Daarmee zal de huidige ruimtebeleving aan de binnenzijde, met het beschreven 'sacrale' licht, geheel komen te verdwijnen. In dit haalbaarheidsonderzoek is verder op hoofdlijnen gekeken naar de kosten van een conversie van het kerkgebouw naar woningen. Deze 'conversiekosten' laten zich vertalen in de prijzen van de woningen. Met een gemiddelde VON-prijs van €322.000 zal een woning in de oude kerk niet voldoen aan het beleidsuitgangspunt van de gemeente Sint-Oedenrode dat er meer goedkopere woningen gebouwd moeten worden. Het realiseren van goedkopere en kleinere woningen stuit op bouwkundige problemen, bijvoorbeeld vanwege bereikbaarheid, veiligheid of daglichttoetreding. Het bouwen van woningen blijkt sowieso niet rendabel; het planresultaat van model 5 komt uit op negatief €375.000. Daarbij is een aantal kostenposten nog niet meegenomen én is er vanuit gegaan dat de kerk en de grond 'om niet' worden ingebracht (inbrengwaarde €0,-). Op basis van dit onderzoek wordt door BRO aanbevolen om niet uit te gaan van (volledig) behoud van het kerkgebouw in de huidige vorm. Met een monumentenaanwijzing zal de enige realistische functie (wonen) haast niet meer mogelijk zijn. Het kerkgebouw en de omgeving bieden voldoende aanleiding om een (gedeeltelijke) herontwikkeling mogelijk te maken die recht doet aan het huidige ensemble en om te verwijzen naar de huidige functie van de plek. Belangrijke ruimtelijke herkenningspunten, zoals de campanile, kunnen behouden blijven. Tevens kan onderzocht worden hoe in een herontwikkeling delen van het vaste (betonnen) interieur van de kerk bewaard kunnen blijven of hergebruikt kunnen worden. Ook kan onderzocht worden of er delen aan de huidige kerk gebouwd kunnen worden om het geheel realiseerbaar te maken. Wij overwegen over dit haalbaarheidsonderzoek het volgende: • Een veel geziene misvatting bij een transformatieproces betreft het kwaliteitsniveau waaraan een pand na transformatie moet voldoen. Velen leven nog in de veronderstelling dat altijd het nieuwbouwniveau

		behorend bij de nieuwe functie moet worden gehaald; een eis die voor bestaande gebouwen niet altijd haalbaar is vanwege de aanzienlijke investeringen die dit vergt. De nieuwbouweis als uitgangspunt is echter achterhaald. In het Bouwbesluit 2012 is voor verbouwingen (en dus transformaties) direct zichtbaar wanneer van de nieuwbouweis wordt afgeweken en tot welk eiseniveau. In de praktijk komt dit vaak neer op het reeds verkregen niveau. Daardoor mag het te verbouwen gebouwonderdeel niet slechter worden dan voor de verbouwing. Een voorbeeld is een leegstaande school die in de nieuwe situatie als woning wordt gebruikt. Voor de aspecten waar de huidige staat van het schoolgebouw voldoet aan de eisen voor bestaande woningen, hoeven er dus geen extra investeringen te worden gemaakt om een hogere kwaliteit te realiseren; • Voor verbouw van een monument gelden in principe dezelfde voorschriften als voor een normaal bouwwerk. Wel bestaat er de mogelijkheid om in de Omgevingvergunning voor verbouw van het monument lagere eisen te stellen, in afwijking van het Bouwbesluit. De Omgevingvergunning voor het monument overrulet dan als het ware de voorschriften in het Bouwbesluit (artikel 1.13). Op die manier kunnen een trap die niet aan de eisen voor bestaande bouw voldoet, een monumentale gevel die niet voldoende isoleert en deuren van een kerk die naar binnen openen, toch gehandhaafd blijven; • Het maken van openingen in dak en/of gevel voor daglichttoetreding behoort tot de mogelijkheden; • Uitsluitend de herbestemming naar woningbouw is onderzocht, terwijl meerdere functies voorstelbaar zijn; • Daar waar in model 5 uitgegaan wordt van in totaal 6 woningen in het basisvolume met een vloeroppervlakte van 170 m² -258 m² is het eveneens mogelijk kleinere woningen/appartementen te realiseren waarbij voldaan wordt aan het beleidsuitgangspunt van de gemeente dat er meer goedkopere woningen gebouwd moeten worden. Dit geldt ook voor de overige modellen. Bovendien is uitbreiding van de bebouwing naast de kerk/op het plein niet onderzocht in deze modellen; • Op 9 juli 2015 heeft de gemeente een nieuwe Woonvisie vastgesteld. De realisatie van goedkopere woning blijft nog van belang, maar er worden meer mogelijkheden geboden ten opzichte van de Woonvisie 2010-2014. Daarbij kan gedacht worden aan geliberaliseerde huurwoningen of zelfs de wat duurdere appartementen. De visie gaat uit van een wensbeeld, waarbij de nadruk ligt op het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningbouw, met passende woningen voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen. • Bij verkoop van de grond en de kerk aan een ontwikkelende partij dient de waarde gebruikelijk residueel te worden bepaald;

Sint-Oedenrode

gemeente

		• Een uitbreiding van de bebouwing op de gronden rondom de kerk behoort tot de mogelijkheden waarbij meer opbrengsten gegenereerd kunnen worden; • Er bestaat een "Subsidieregeling stimulering herbestemming monumenten". Hiermee wordt een duurzaam gebruik van monumenten en van gebouwen met een cultuurhistorische waarde bevorderd. De regeling voorkomt dat monumenten waarvoor een nieuwe functie lastig te vinden is, langere tijd leeg staan en daardoor snel achteruit gaan. De rijksoverheid draagt via de subsidie bij in de kosten voor onderzoek naar de haalbaarheid van de herbestemming. Jaarlijks is € 2,4 miljoen beschikbaar voor de regeling, waarvan € 1,7 miljoen voor haalbaarheidsonderzoeken en € 0,7 miljoen voor het wind- en waterdicht maken van monumenten. Bij deze beslissing gaan wij uit van de ten tijde van de aanwijzing bestaande situatie. Dit houdt in dat er weliswaar concrete verkoopplannen bij het parochiesbestuur zijn, maar er is geen sprake van concrete herbestemmings- of herontwikkelingsplannen welke kunnen worden meegewogen in deze beslissing over de aanwijzing. Het is in de eerste plaats niet aan ons college om te onderzoeken of het behoud van het ensemble op een andere, voor het parochiebestuur minder belastende manier kan worden gewaarborgd, bijvoorbeeld door herbestemming. Wij hebben in de belangenafweging het haalbaarheidsonderzoek van BRO meegewogen. Hieruit blijkt niet dat het behoud van het ensemble, mede gelet op de financiële situatie van de parochie, alleen haalbaar is bij (gedeeltelijke) herbestemming van de kerk en haar omgeving. Er zijn alternatieve mogelijkheden voor een zinvol hergebruik van het monument welke niet (verder) zijn onderzocht in het onderzoek van BRO. Dit blijkt onder andere uit de gesprekken met gegadigden die plaats gevonden hebben, maar ook uit de mogelijkheden om bijvoorbeeld maatschappelijke voorzieningen of bedrijvigheid ter plaatse toe te staan. Dat herontwikkeling van de locatie voor het parochiebestuur wellicht financieel de meest gunstige optie is betekent niet dat wij, na afweging van alle belangen, niet in redelijkheid mogen besluiten het ensemble als gemeentelijk monument aan te wijzen. Het is door het parochiebestuur niet aannemelijk gemaakt dat het behoud van De Goede Herderkerk financieel onmogelijk is. Een genoegzame motivatie of concrete gegevens over de negatieve gevolgen van aanwijzing voor verkoop/herontwikkeling/herbestemming is niet aangeleverd door het parochiebestuur. Het is ook niet aan ons college om de omvang van een vermeende waardevermindering te onderzoeken.
8.	Het gebruik door andere kerkgenootschappen is conform het kerkelijk recht van de Rooms-Katholieke kerk allen	Dat het Bisdom alleen bereid is medewerking aan herbestemming te verlenen als de kerk niet meer als kerk herkenbaar is, hoeft geen reden te zijn om af te zien van de aanwijzing tot gemeentelijk monument.

	mogelijk als elementen die specifiek behoren tot de katholieke eredienst worden verwijderd. Volgens het beleid van de Nederlandse bisdommen mag het pand allen verkocht worden aan een christelijk kerkgenootschap.	(ECLI:NL:RBSHE:2012:BW8709 15 juni 2012)
9.	Instandhouding van de zeldzaamheidswaarde van combinatie gebouw en interieur staat per definitie onder druk en zal een belemmering vormen voor een ander gebruik dan kerkelijk.	De Goede Herderkerk geeft uiting van een zelden voorkomende combinatie van architectonische vormgeving met filosofisch-religieuze denkbeelden welke het gebouw culturele waarde geeft. De Goede Herderkerk is nog zeldzamer geworden doordat de vergelijkbare Verrijzeniskerk in Nijmegen verloren is gegaan. Ook wanneer de binnenkant beschermd is, is het mogelijk daaraan aanpassingen te doen. Daarvoor zijn voorbeelden binnen Sint-Oedenrode te vinden (te denken valt aan het Sint Paulusgasthuis dat in gebruik is als museum en VVV-gebouw of de Knoptorenkerk die verhuurd wordt voor kleinschalige evenementen of Kasteel Henkenshage dat gebruikt wordt als trouwlocatie en voor bruiloftsfeesten, recepties, galafeesten of een bijzonder themafeest of het voormalige herenhuis Markt 10 als Grand-café De Gouden Leeuw). Bescherming betekent niet dat er geen ontwikkelingen meer mogelijk zijn. Alleen geldt dat bij een monument een ontwikkeling wordt getoetst aan het effect op de monumentale waarden. Maar daarbij dient ook altijd het belang van de eigenaar/gebruiker te worden meegenomen. Ook bij kerken die al gemeentelijk- of Rijksmonument zijn, heeft de monumentenstatus niet geleid tot het tegenhouden van ontwikkelingen. De aanwijzing als gemeentelijk monument hoeft ook niet aan verlening van een vergunning tot sloop in de weg te staan. Een sloopvergunning kan worden verleend indien in het concrete geval de belangen van de aanvrager, afgewogen tegen de belangen van het beschermde gemeentelijke monument, naar ons oordeel in redelijkheid moeten prevaleren. Bij deze afweging kunnen onder andere de bouwkundige staat van de kerk en de financiële gevolgen van renovatie/herbestemming/transformatie betrokken worden. (ECLI:NL:RBSHE:2012: BW8702)

gelet op:

de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012 en de opeenvolging van gebeurtenissen in de tijd;

besluit:

na afweging van alle betrokken belangen prevaleert het met de aanwijzing te dienen belang van het behoud van het ensemble boven het belang van het parochiebestuur om de aanwijzing achterwege te laten en besluiten wij het gehele ensemble, te weten het kerkgebouw (De Goede Herderkerk) inclusief interieur, de vrijstaande campanile, de pastorie met ommuring en het plein, Mgr. Bekkersplein 1 in Sint-Oedenrode, op de percelen kadastraal bekend sectie I nummer(s) 3295, 3296 en 3297 aan te wijzen tot gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 3 van de Erfgoedverordening Sint-Oedenrode 2012, waarbij voor de motivatie van de

Sint-Oedenrode

gemeente

aanwijzing wordt verwezen naar de waardestelling in de redengevende omschrijving die als bijlage aan dit besluit is toegevoegd.

Sint-Oedenrode, 15 december 2015

Burgemeester en wethouders van Sint-Oedenrode,
de secretaris,

de burgemeester,

F. Schriever

P.M. Maas

B E Z W A A R

volgens de Algemene wet bestuursrecht

Wij wijzen u op de mogelijkheid om tegen het hierboven genoemde besluit op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bezwaar te maken, door bij het bestuursorgaan dat de beslissing heeft genomen (het college van burgemeester en wethouders of) een gemotiveerd bezwaarschrift in te dienen. De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift bedraagt 6 weken (art. 6:7 Awb) ingaande de dag volgend op de verzenddatum van deze brief (art. 6:8 lid 1 Awb).

Het bezwaarschrift moet ingevolge artikel 6:5 van de Awb in elk geval bevatten:

- naam en adres van degene die het bezwaar indient;
- dagtekening;
- omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de gronden van het bezwaar.

De voorbescherming blijft van kracht tijdens de behandeling van een bezwaar. U moet dan nog steeds voor elke wijziging aan het object een vergunning aanvragen bij de gemeente.

Het indienen van bezwaar schorst de werking van ons besluit niet. Het kan zijn dat u van mening bent dat hierdoor een onaanvaardbare situatie ontstaat, die zo spoedeisend is dat op korte termijn een voorlopige voorziening moet worden getroffen. In dat geval kunt u de Voorzieningenrechter van rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA, te 's-Hertogenbosch, schriftelijk verzoeken een voorlopige voorziening te treffen (art. 8:81 Awb).

Hiervoor wordt een griffierecht geheven van € 167,00* voor natuurlijke personen en € 331,00* voor rechtspersonen. Bij het verzoek om voorlopige voorziening moet een kopie worden meegezonden van het bezwaarschrift dat bij ons college is ingediend.

Een verzoek om een voorlopige voorziening moet aan dezelfde eisen voldoen als een bezwaarschrift en alsmede een argumentatie bevatten waarom de tussenkomst van de Voorzieningenrechter wordt gevraagd.

* Tarieven m.i.v. 1 januari 2015

Sint-Oedenrode

gemeente

De gegevens van dit ensemble worden na aanwijzing opgenomen in het gemeentelijke monumentenregister. De aanwijzing wordt op grond van de wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (WKPB) opgenomen in de gemeentelijke beperkingenregistratie en eveneens doorgegeven aan het Kadaster.

Gegevens gemeentelijk monument:

Adres: Mgr. Bekkersplein 1

Postcode: 5491 EB

Plaats: Sint-Oedenrode

Kadastraal: Sectie I nrs. 3295, 3296, 3297

Eigendom: Rooms-Katholieke Parochie Heilige Oda in Sint-Oedenrode

Bijlage:

Redengevende omschrijving De Goede Herderkerk

Redengevende omschrijving De Goede Herderkerk

**Mgr. Bekkersplein 1 te Sint-
Oedenrode**

gemeente Sint-Oedenrode

drs. Annélien van Kuilenburg

Objectgegevens

Adres : Mgr. Bekkersplein 1
Postcode : 5491 EB Sint-Oedenrode
Kadastraal : Sectie I nrs. 3295, 3296, 3297
Eigendom : Kerkbestuur H. Odaparochie, Sint-Oedenrode

Algemene gegevens

Oorspronkelijke functie : kerk
Huidige functie : kerk
MIP-code : KERE0004
Bouwjaar : 1963-1966
Versie : 26 juni 2013

Beschrijving

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Aan het Mgr. Bekkersplein in het centrum van de wijk Eerschot te Sint-Oedenrode staat de Goede Herderkerk. Het complex, bestaande uit een kerkgebouw en pastorie, werd in 1963-'64 ontworpen door de Nijmeegse architect dr. ir. Pieter Dijkema in een functionalistische stijl met kenmerken van de Bossche School. Het complex is gelegen aan een royaal, met platanen omzoomd plein. Het plan voor de Goede Herderkerk maakt onderdeel van het uitbreidingsplan Eerschot uit de jaren 1960. De kerk werd in 1966 in gebruik genomen en in 1969 door Mgr. Jan Bluijssen ingewijd.

Situering van de Goede Herderkerk in de wijk Eerschot. Bron: Google Maps

Het gebouw

Het parochiebestuur van de parochie De Goede Herder formuleerde in zijn brief van 17 september 1963 de opdracht aan architect P. Dijkema aldus: *'Wij spreken het vertrouwen uit dat U erin zult slagen een eenvoudig kerkgebouw te ontwerpen, waar de diep gelovige bevolking op waardige en stijlvolle wijze de eredienst kan vieren, een kerkgebouw dat door zijn eenvoud overzichtelijk is van indeling, praktisch in gebruik, aangepast aan de nieuwe liturgische voorschriften, degelijk van structuur, laag in onderhoud, stedenbouwkundig juist gesitueerd en van een architectonisch verantwoorde eigentijdse vormgeving.'*

De Goede Herderkerk is een hoog oprijzend gebouw waarin door zijn omvang en ruimte ligging aan het grote plein de horizontale dimensie overheerst. De vrijstaande klokkentoren met zijn vier bovenaan samengebonden pylonen benadrukt juist de verticale dimensie. Samen vormen ze een Latijns kruis in omgekeerde vorm (Petruskruis) zoals die ook op de zuidmuur is aangebracht. In deze horizontale en verticale lijnen in het kerkgebouw komt een andere karakteristiek van Dijkema nadrukkelijk naar voren: de relatie tussen binnen en buiten. Horizontaal wordt deze relatie zichtbaar in de verschillende, naar buiten uitreikende bouwelementen aan de vier zijden van de kerk (en de grote, horizontale vensters in de aangebouwde vergaderruimte): de apsis aan de

noordkant, de zitgedeeltes voor de gelovigen en de beide toegangen. Waar de blinde muren een scheiding tussen buiten- en binnenwereld aanbrengen, nodigen de excentrisch in de gevel geplaatste en iets verdiept gelegen ingangspartijen met hun hoge, donkere deuren juist uit het gebouw binnen te gaan. Het gebouw wil wie van buiten komt beschutting bieden, een plek om te schuilen, maar zet wie binnen zijn, ertoe aan het van bovenaf invallende licht te volgen en vanuit de wat lager gelegen kerkruimte weer naar de buitenwereld op te gaan.

De pastorie ten zuiden van het kerkgebouw is gebouwd op een rechthoekig grondplan en telt twee bouwlagen onder een plat dak. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen en gemetseld in wild verband. De tuin is aan de west- en zuidzijde ommuurd. De pastorie is door middel van een laag bouwvolume met het kerkgebouw verbonden.

De Goede Herderkerk omstreeks 1966. Bron: www.degoedeherder.nl

Architect Dijkema

De lang in Nijmegen gevestigde architect Pieter Dijkema (1920-2010) promoveerde in 1960 op het Duitstalige proefschrift *Innen und Aussen, die Frage nach der Integration der Künste und der Weg der Architektur*. Dijkema was een volgeling van prof. Marinus Jan Granpré Molière (1883-1972), met wie hij aan de wederopbouw van Groningen heeft samengewerkt. Van 1949 tot 1952 volgde Dijkema de cursus Kerkelijke Architectuur onder leiding van Hans en Nico van der Laan in het Kruithuis in 's-Hertogenbosch. De invloeden van het gedachtegoed van Dom Hans van der Laan en de Bossche School zijn herkenbaar in het werk van Dijkema. Deze architectuurstroming is gebaseerd op de principes van het plastisch getal en wordt gekenmerkt door een sobere uitstraling, duidelijke maatvoering en het ontbreken van overbodige versieringen. In het ontwerp voor de Goede Herderkerk komt dit tot uitdrukking in de functionele indeling, de maatvoering, de gebruikmaking van eenvoudige materialen zoals hout, beton en baksteen en de sobere uitstraling.

Dijkema heeft in het Nederlands architectuurlandschap een eigen, unieke positie. Dijkema, afkomstig uit een orthodox-protestants milieu en later overgegaan naar hetatholicisme, getroffen als hij was door de samenhang tussen rituelen en bouwwerken binnen de rooms-katholieke traditie, kwam tot een heel eigen, filosofisch gebaseerde aanpak met een sterke interesse in binomen (binnen-buiten, open-dicht, vol-hol).

In zijn ontwerpen brengt Dijkema de functie van een gebouw tot uitdrukking in een sobere en heldere vormgeving: functionaliteit wordt

zichtbaar gemaakt in de bondige en samenhangende vormtaal van afgewogen verhoudingen (gebaseerd op het 'plastisch getal'): een helder en overzichtelijk samenstel van grote, rechthoekige bouwvolumes die met elkaar een reeks vormen, wat vooral in de Goede Herderkerk zeer goed zichtbaar is.

De Goede Herderkerk geldt als het hoofdwerk van architect Dijkema. Andere werken van de architect zijn delen van het Radboud Ziekenhuis in Nijmegen (waaronder het gemeentelijke monument Verpleeggebouw A aan het Geert Grooteplein Zuid 10), de Titus Brandsmakapel (1960) aan de Kroonstraat 114 in Nijmegen, de kerk van de Verrijzenis van Christus in Nijmegen (1962; gesloten en afgebrand in 1992), de voormalige Nijmeegse Studentenkerk (1965) en het nieuwe gedeelte van het Nijmeegs stadhuis (1978).

Noordoostgevel

De noordoostelijke gevel bevat de hoofdingang onder een betonnen constructie die tegen het kerkgebouw aan is geplaatst. De ingang bevat een dubbele houten deur met een aantal boven elkaar geplaatste smalle vensters. Boven de deuren is in witte letter de tekst 'De Goede Herder' te lezen. De constructie van de gevel is links zichtbaar door de stalen H-profielen die het dak dragen. Daartussen is de gevel opgevuld met schoon metselwerk en een lichtbeuk onder de dakrand. De rechterzijde van de gevel is voorzien van een blinde muur die vóór de gevel is geplaatst. Deze muur, opgetrokken uit baksteen in wild metselverband, wordt horizontaal gemarkeerd door drie gemetselde strekkenlagen ter hoogte van de lichtbeuk. Aan de bovenzijde is de muur voorzien van een reeks holle dakpannen.

Noordoostgevel van het kerkgebouw met de betonnen entreepartij.

Zuidoostgevel

De zuidoostelijke gevel van het kerkgebouw heeft dezelfde opbouw als de noordoostelijke gevel: aan de linkerzijde de zichtbare constructie van ijzeren H-profielen die het overstekende houten dak draagt en aan de rechterzijde een blinde muur die vóór de constructie geplaatst is. De blinde muur wordt horizontaal gemarkeerd door een aantal strekkenlagen. Links van de blinde gevel is een secundaire, kleinere entreepartij van beton geplaatst.

Op de gevel is een samengesteld kruisbeeld aangebracht bestaande uit vier verticale en twee horizontale buizen. Het kruisbeeld is ontworpen door architect Dijkema en heeft exact dezelfde maatverhouding als het exterieur en het interieur van het kerkgebouw. Het verticale deel staat symbool voor het leven, de liefde en het goddelijke, terwijl het horizontale deel het lijden, het geweld en de dood symboliseert. Oorspronkelijk had het kruis een andere kleurstelling: de verticale buizen waren donkerrood en de horizontale zwart.

Zuidgevel kerkgebouw

*Links: Het samengestelde omgekeerde kruis op de zuidoostgevel.
Rechts: De vrijstaande campanile op het plein.*

Noordwestgevel

De westgevel is opgetrokken uit donkergrijs geschilderde baksteen. De gevel wordt beëindigd met een reeks vensters onder de overstekende brede houten dakrand. De gevel wordt door stalen of aluminium (afvoer-) buizen verdeeld in een aantal traveeën. Tegen de gevel is de apsis geplaatst. De apsis staat op een vierkante plattegrond en is opgetrokken in schoon metselwerk in wild verband. De apsis torent hoog boven het kerkgebouw uit en wordt beëindigd met een reeks holle

dakpannen. Ter hoogte van de vensters bevat de apsis een dubbele gemetselde strekkenlaag.

Noordwestgevel met de apsis.

Noordwestgevel met de duidelijk aanwezige vierkante apsis.

Zuidwestgevel

De opbouw van de zuidwestgevel van het kerkgebouw is vergelijkbaar met de noordoost- en zuidoostgevel. De constructie van de stalen pijlers is links en rechts zichtbaar en bevat een aantal vensters onder de brede houten dakrand. Geheel rechts is een gemetselde schoorsteen geplaatst die dóór het dak loopt. Vóór de gevel is een muur geplaatst die horizontaal wordt gemarkeerd door een aantal strekkenlagen. Tegen de gevel van het kerkgebouw is een eenlaags volume onder een plat dak geplaatst. De gevel is opgetrokken uit metselwerk met daarboven,

over de gehele breedte, een reeks gevel. De gevel wordt beëindigd met een houten dakrand.

Zuidwestgevel van het kerkgebouw.

Zuidwestgevel met de sacristieruimte.

Sacristieruimte aan de zuidwestgevel.

Interieur

Bij het binnengaan van het kerkgebouw valt de overgang van licht naar donker, van het profane naar het sacrale, op. Het is een intieme, serene ruimte met een mystieke schemering.

De kerkzaal is ingericht volgens de nieuwe naoorlogse liturgische voorschriften, waarin de liturgische viering centraal staat. De oplopende banken zijn gericht op de middenruimte, als het ware een plein met het liturgisch centrum. In de zuidwestelijke hoek bevindt zich de Mariakapel. Daarboven is op een verdiepingsvloer plaats voor het koor en het orgel. Centraal in het kerkgebouw, in het verlengde van de apsis, is het altaar geplaatst, evenals het doopvont.

Tegen de zuidwestelijke gevel zijn in een eenlaags volume de sacristieruimte en een berging ondergebracht. In het tussenlid naar de pastorie is een parochiezaaltje met twee kleine spreekkamers ondergebracht.

De muren in de kerkzaal zijn van betonsteen en baksteen, de vloeren in gewassen grindbeton. In de lateien en balustrades is de bekisting nog zichtbaar. Hierboven 'zweeft' het betond van roodbruine schroten. Er is slechts een beperkte lichtinval, waarmee de architect de overgang van buiten naar binnen, van licht naar donker en van profaan naar sacraal heeft weten te benadrukken. Deze sfeer wordt versterkt door het donkere hout van de banken. In het grote plafond bevindt zich alleen een ronde lichtschacht met een kaarsenkroon, waarin twaalf kaarsen het Hemels Jeruzalem symboliseren.

Het liturgisch centrum heeft veel ruimte. In de ogen van de ontwerpen een weg van licht, die leidt van doorpsel tot verrijzenis. In het liturgisch centrum staat het doopvont met een omheining, een tuin van lage banken. Enaast een gedenksteen, waar afscheid wordt genoemd van de overledenen. Het altaar van tufsteen en basaltlava heeft een vrijstaand sacramentshuis, binnen een omheining van vijf tafels waaraan de gelovigen kunnen delen in het sacrament. De ambo met vier lampen, symboliseert de vier evangelisten. Kaarsen en lampen leiden naar de rechthoekige apsis, waarvan de muren in donkerblauw zijn beschilderd. De apsis is voorzien van een geschilderde Majestas Domini uit 1966 van kunstenaar Jan van Eijk, in de kleuren blauw, bruin en okergeel. In de apsisvloer is een grote ronde steen aangebracht, met daarop een beeldhouwd reliëf van de Goede Herder op de zijkant. De steen is in 1993 gemaakt door beeldhouwer Niel Steenberg. De kruiswegstaties bestaan uit veertien lithografieën gemaakt door kunstenaar Harrie Sterk in 1964. In de Mariakapel onder het zangkoor staat een Mariabeeld van zuster Christophora Janssen uit 1995). Het orgel is van Vierdag (1968-1969). In de muren plaatste men twaalf apostelstenen. Hier hangen nu wandkleden naar ontwerp van Dijkema in de liturgische kleuren paars, groen, rood en wit.

Het interieur van de kerk, met in het midden het altaar en vooraan het doopvont. Bron: www.degoedeherder.nl

Van links naar rechts: de Majestas Domini van Jan van Eijk uit 1966, de ronde apsissteen met een afbeelding van de Goede Herder van Niel Steenbergen uit 1993, één van de lithografieën van Harrie Sterk uit 1964. Bron: www.degoedeherder.nl

Pastorie

De pastorie, gelegen aan de zuidzijde van het kerkgebouw, is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen onder een plat dak. De pastorie moest onderdak bieden aan een pastoor en twee kapelaans met werkruimtes en een zitkamer. De plattegrond van de pastorie bestaat uit drie delen met een centrale gang in het midden en kamers aan weerszijden hiervan. In het exterieur is deze driedeling het beste zichtbaar in de voor- en achtergevel. De voor- en achtergevel zijn opgevuld met een constructie van hout en glas. De middelste travée van de voorgevel is opgevuld met een raamwerk van horizontale vensters waarachter zich het trappenhuis bevindt. De rechtertravée bevat een portiek met entreepartij.

De zijgevels zijn opgetrokken uit baksteen en gemetseld in wild verband. De linkerzijgevel heeft een erkerachtig venster met houten kozijnen. De verdieping telt twee vierkante vensters met houten kozijnen. De gevels worden bovenop beëindigd met holle dakpannen.

De pastorie heeft een ommuurde tuin. De tuinmuur is afgedekt met holle dakpannen. In de zuidwestelijke hoek is een garage met een dubbele houten deur geplaatst.

De pastorie is met het kerkgebouw verbonden middels een eenlaags tussenlid van één bouwlaag onder een plat dak. In het tussenlid is een kleine parochiezaal ondergebracht.

De voorgevel van de pastorie.

De achterzijde van de pastorie.

De zijgevel van de pastorie met links de garagebox.

De zijgevel van de pastorie met de tuinmuur.

Waardering

De waardestelling heeft betrekking op het gehele ensemble, te weten het kerkgebouw, de vrijstaande campanile, de pastorie met ommuring, en het plein.

Cultuurhistorische waarden

De Goede Herderkerk bezit cultuurhistorische waarde als eerste parochiekerk van de wijk Eerschot en als sociaal en religieus middelpunt van deze wijk. Bovendien is het gebouw van cultuurhistorische waarde als laatste grote parochiekerk van het Bossche bisdom in de jaren zestig.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De Goede Herderkerk is van architectuurhistorisch belang als één van de belangrijkste bouwwerken uit het oeuvre van architect Pieter Dijkema. Dijkema verwerkte de ideeën en verhoudingen van de Bossche School en was gefascineerd door de relatie tussen binnen en buiten. Dit komt tot uiting in de zorgvuldige vormgeving van plein en kerk, de wijze waarop bestrating, beplanting en de massa's van de gebouwen op elkaar zijn afgestemd.

Het is één van de weinige gebouwen in Nederland die de traditionele, massieve architectuur van de Bossche School, de zware muurvlakken, het ritme van de kolomstellingen en de toegangsportalen, en de bouwkundige ordening heeft weten te verbinden met de opvattingen van de kubistische architectuur van De Stijl. Dat wordt onder meer zichtbaar in het zwevende dak, het naar buiten doorlopend volume, de asymmetrische compositie van de plattegronden en de driedimensionale ruimtelijke organisatie van de rituele ruimte. De kleurstellingen in tertiair afgedempte primaire tinten herinneren eveneens aan De Stijl-architectuur.

Van kunsthistorische waarde is het omgekeerde Latijnse kruis op de zuidoostgevel van de kerk van architect Dijkema dat exact dezelfde maatverhouding als het kerkgebouw en het interieur heeft. Andere belangrijke kunsthistorische elementen zijn de geschilderde Majestas Domini van Jan van Eijk en de kruiswegstaties van Harrie Sterk uit 1964.

De bijzondere architectuurhistorische en kunsthistorische kwaliteiten van de Goede Herderkerk worden benoemd in de publicatie '100 mooiste kerken van Noord-Brabant' (Wies van Leeuwen, 2012) en het boek 'Gebouwen van het Plastische Getal' (Hilde de Haan en Ids Haagsma, 2010).

Situationele en ensemblewaarden

De Goede Herderkerk is van stedenbouwkundig belang als onderdeel van het uitbreidingsplan van de wijk Eerschot uit de jaren 1960.

Het complex is van situationele waarde vanwege de prominente ligging aan het Mgr. Bekkersplein in het hart van de wijk Eerschot.

Het kerkgebouw heeft samen met de pastorie, de vrijstaande campanile en het plein (met bestrating en de omzoming met platanen) een belangrijke ensemblewaarde.

Gaafheid en herkenbaarheid

Het exterieur van het kerkgebouw en pastorie zijn van waarde vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur en interieur. De hoofdvorm en detaillering van zowel kerk als pastorie en campanile zijn zeer goed bewaard gebleven. Het ensemble is mede dankzij het kruis op de gevel en de campanile herkenbaar als kerk. De campanile vormt een belangrijk herkenningspunt in de buurt.

Zeldzaamheid

De Goede Herderkerk vertegenwoordigt zeldzaamheidswaarde als uiting van een zelden voorkomende combinatie van architectonische vormgeving met filosofisch-religieuze denkbeelden die dit gebouw zijn culturele waarde geeft. De vergelijkbare Verrijzeniskerk in Nijmegen is verloren gegaan, wat de Goede Herderkerk nog zeldzamer maakt.